ברייתא בבריא דלמא כתבה להאי ולא יהביה ליה. היינו דלא כתני דלדידיה אמאי לא נהדר כיון שהוא רוצה דעדיו כמתומיו זכין לו היכא דמטא שטרא לידיה ואכי יתרן כדרב זביד דנסמוך: **והא** אידי ואידי דייתיקאות קתני. ומ"מ ולפרוך נמי והא מתנות קתני ותור"מ דמיירי מתני' שפיכם שנומן לו גוף ופירי מהיום אם לא יחזור עד לאחר מיתה דמלי הדר ביה ורש"י דחק לפרש דגבי מתנות אפי' אם אמר מנו אין נותנין וה"פ דמתניתין שאני אומר כתובין היו ונמלך עליהם שלא ליתנן ויהיב לאיניש אחרינא ועתה רוצה לחזור בו מן הסני ולתנה לראשון לפיכך אפילו אם אמר מנו אין נותנין אבל דייתיקי אם אמר מנו נותנין דאפילו נמלך ונתן לאחר יכול לחזור וקשה לפירושו דל"ל פירוש דנמלך דמתני' יהיה בשני ענינים ותו לעיל גבי גנו דדייק הא אמר מנו נותנין אפילו לזמן מרובה לפרש"י ז"ל מנ"ל לפרושי הכי דלמא ה"פ משום דנמלך איכא למימס שמא לא ניתן הגנו עליון ולכך אפילו אם אמר מנו אין נותנין אלא לשון ונמלך משמע שעתה אינו רוצה כדפרישית לעיל (י"מ. ד"ה הא): **ובתר** אבוה כתבה איהו לאיניש אחרינא. מימה אמאי לא אמרינן נמי שנתנה האב תחלה במתנת שכיב מרע ואח"כ האב עצמו כתבה להאי ולא יהבה ליה ומת האב ונתקיימה המתנה לראשון והכן רוצה שתהיה לשני: **מצא** שובר כו' וליחוש דלמא כתב ליתן בניסן כו'. וא"ת לפרוך על מתני' דגנו פשוט (כ"ב דף קמו.) דכותבין שובר לאשה וכ"ת לא מיישינן אלא היכא שנפל ואתרע הא פריך לעיל (יב:) גבי כותבין שטר לנוה אע"ג דליכא ריעותא וי"ל דמלי לדחויי בשטרי הקנאה אבל הכא אי בשטרי הקנאה מיירי כי אין האשה מודה נמי יחזיר לבעל דאין אשה שהוא מוציף אלא אומרת שכתבה ליתן ולא נתנה ואומרת עתה אל תתנו לפי שנמלכה דומיא דמלא שובכין דמתניתין דלא יחזיר שאני אומר כמוכים היו ונמלך כו': ש"מ

הא בבריא. שהיה שטר מתנת בריא דלא כתיב ביה כדקליר ורמי בערסיה (ה) כדין שכותבין בשטרי מתנות שכיב מרע ב): **דכר מהדר הוא.** שיכול לחזור במתנתו אם כתב שי שטרות השני זוכה שהרי חזר בו מראשון: **אי כמתנה בריא יהבה ליה.** להוא בתרא: **ליה ליה פסידא.** כהאי שטרא דמהדרא ליה להאי: **בבריא.** כגון שהיה השטר זה הנמלא מתנת בריא שהוא זוכה לשטר המאוחר לו שאינו יכול לחזור במתנתו: **דאי יהבפיה לאיניש אחרינא ליה ליה פסידא.** בשטרא דכתבת השתא דמאן דקדים שטריה זכה: **ביה.** שעדיין הוא קיים ואמר מנו לזה: **הא בבריא.** שמת מחליו חה כגון אומר החזילהו: **דכר מהדר הוא.** ממתנה זו אם חזר בו לאחר שילאו שי שטרות בנ"ד יזכה האחרון: **א"נ יהבה.** שוב לאיניש אחרינא במתנת בריא: **ליה ליה פסידא.** להוא בתרא כהאי שטרא דמהדרינא ליה להאי: **בהבה אינו.** הכן: **דהוא קדים.** שיהא שטרו קודם לכיון דמת אביו ממליו זכה משנתנה לו: **ונפלוג בהדיה.** אחלוק עמו בקטוניא זו: **קמא זכה.** מאחר ששני השטרות יצאו משמך הקודם זכה שמתנת בריא הם. והשתא דאוקימנא טעמא דלא יחזיר משום דלמא כתבה להאי ואמליך ולא יהבה ליה והדר כתבה לאיניש אחרינא ליכא למרמי אמתנות ולא תיקוק מתני' גבי מתנות הא אמר מנו נותנין דכי נמי אמר מנו שייך למימר טעמא דלא יחזיר משום שאני אומר כתובין היו ונמלך עליהן שלא לתנן והדר כתבה לאיניש אחרינא וגבי דייתקאות ע"כ אם אמר מנו נותנין אם הוא קיים דהא תנה דידן טעמא משום שאני אומר נמלך עליהן שלא לתנן ואי נמי הכי הוה דנמלך השתא אם אמר מנו נותנין דליכא למימס למידי וה"ק מלא דייתיקי או מתנה לא יחזיר שאני אומר כו' והיכא דאמר מנו [אי] שייך למימר לא יחזיר משום טעמא דשאני אומר כגון מתנת בריא או בשכיב מרע ומת ובריא קאמר מנו שמעי' ממתני' דלא יחזיר ולא דייקינן האמר מנו נותנין והיכא דלא שייך למימר שאני אומר כגון בשכיב מרע שלא מת מחליו דייקינן האמר מנו דבטל שאני אומר הלכך נותנין: **מלא שובר.** שכתבה אשה לבעלה התקבלתי כתובתי ועודה תמתיו: **ולא נתנה עד תשרי.** והוא לא פרע עד תשרי: **ואזלה.** אחיי בעודה תמתיו בין ניסן לתשרי: **וזבנתה לכתובה.** לאחר: **בעובה הנאה.** כלומר כזול לפי שנותן מעותיו בספק שאם תמות היא ירשנה בעלה ויפסיד מי שלקחה ואם ימות בעלה או יגרשנה יהיה לוקח במקומה ויגבה כתובתה ושוב לא היה לבעלה לפרוע לה הכתובה אלא לגוקח ושובר שנכתב בשמה אינו כלום: המיוחדת לכתובתה שלא כדין: ש"מ

ומפיק לשובר. שכתוב בניסן ויקדוש לשטרו של לוקח ויחזיק הבעל בקרקע

עין משפט נר מצוה

קסד א ב ג מיי' פי"ח מהלכות גזילה ואבידה הלכה ט י ופיין נמ"מ סמג עשין עד טוש"ע מ"מ פי' סה פפיף יד:

קסה ד מיי' שם הלכה יא סמג שם וטוש"ע שם פפיף יח וטוש"ע אה"ע סי' קי פפיף כ:

רבינו חננאל

ופרקינן מתני' דדייקת מינה הא אמר תני נותנין במתנת שכיב מרע שאפי' נתנם לאחר אי הדר ביה בו' מיהדר הוא וליבא ספידא כלל. ברייתא בבריא דלאו בר מיהדר הוא דחיישינן דלמא כתביה להאי מעיקרא ולא יהב ליה שטרא והדר כתביה לאיניש אחרינא ויהב ליה שטרא והשתא בעי למיהדר במה דיהב לבתרא ועבר קנוניא בהדי קמא ומשום הכי מודה ליה לפיכך תני לא יחזיר ואתקיף עלה רב וביר והא דתביתא נמי דיתיקאות קתני אלא הא והא בשכיב מרע ולא קשיא מתני' ברידיה דבר מיהדר הוא ברייתא (באבוה) [בבריה] נכו' דפשוטה היא. ת"ר מצא שובר בזמן שהאשה מודה יחזיר לבעל וניחוש דלמא כתבה בניסן ולא נתנה לו השטר עד תשרי ונבנתה לכתובה ביני ובינו ופסיק לשובר דכתב בניסן ומבטיל לה לכתובה.

מסורת הש"ס

ה) ס"פ ולאחל ולפוק מיניה דהתי וכן הוא ברא"ם. רש"ל. ב) [כ"ב קנב.].

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה הא בבריא וכו' בערסיה כדרך שמתבין:

הא בבריא והא בשכיב מרע אמתניתין דקתני הא אמר תנו נותנין בשכיב מרע דבר מהדר הוא דאמרינן מאי איכא למימר דלמא כתבה מעיקרא להאי ואמליך ולא יהבה ניהליה והדר כתבה לאיניש אחרינא ויהביה ניהליה השתא קא הדר ביה מההוא דיהבה ניהליה אי במתנת בריא יהבה ליה לית ליה פסידא דכי נפקא תרתי בתרייתא זכי דהא הדר ביה מקמייתא אי במתנת שכיב מרע נמי יהבה ניהליה לית בה פסידא דבתרייתא זכי דקא הדר ביה מקמייתא כי קתני בברייתא אע"פ ששניהם מודים לא יחזיר לא לזה ולא לזה בבריא דלאו בר מהדר הוא דאמרינן דלמא כתבה להאי מעיקרא ואמליך ולא יהבה ליה והדר כתבה לאיניש אחרינא ויהבה ליה השתא קא הדר ביה מההוא דיהבה ליה וסבר מהדר לא מצינא הדרנא בי אימר להו דאנא להאי יהבתא וניהדרו ניהליה כתבא כי היכי דכי מפיק האי כתבא דקדים זכה ביה הוא אלא אמרינן ליה אנן האי כתבא לא יהבינן ליה להאי דלמא מכתב כתבת מיהב לא יהבת ניהליה ויהבתה לאיניש אחרינא וקא הדרת ביה אי לא יהבתה לאיניש אחרינא וקא בעית דתתבה להאי כתיב ליה השתא כתבא אחרינא ויהביה ניהליה דאי יהבת לאיניש אחרינא לית בה פסידא דקדים זכי מתקיף לה רב זביד והא אידי ואידי דייתקאות קא תני אלא אמר רב זביד הא והא בשכיב מרע ולא קשיא הא ביה והא בבריה מתניתין דקא אמר תנו נותנין בדידיה דבר מהדר הוא דאמרינן א"נ יהבה לאיניש אחרינא לית בה פסידא דקמא ובתרא בתרא זכי דהא הדר ביה מקמא כי קא תני בברייתא אע"פ ששניהם מודים לא יחזיר לא לזה ולא לזה בבריה דאמרינן דלמא כתב אבוה להאי ואמלך ולא יהביה ניהליה ובתר אבוה כתב איהו לאיניש אחרינא ויהבה ליה והשתא קא הדר ביה מההוא סבר מהדר לא מצינא הדרנא בי אימר להו דאבא יהבה ליה להאי ונתבו ליה כתביה ונפיק מיניה דהוא זכי ונפלוג בהדיה הלכך אמרינן ליה אנן האי כתבא לא יהבינן ליה להאי דדלמא מכתב כתביה אבוה מיהב לא יהבה ליה ויהבתיה את לאיניש אחרינא וקא הדרת ביה אלא אי קושטא קא אמרת דיהב ליה אבוך זיל את השתא כתיב ליה שטרא אחרינא דאי נמי לא יהבה ליה אבוה וכתבתיה את לאיניש אחרינא לית בה פסידא דקמא ובתרא קמא זכי: ת"ר מצא שובר בזמן שהאשה מודה יחזיר לבעל אין האשה מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה בזמן שהאשה מודה מיהת יחזיר לבעל וליחוש דלמא כתבה ליתן בניסן ולא נתנה עד תשרי ואזלה וזבנתה לכתובה בטובת הנאה מניסן עד תשרי ומפיק ליה לשובר דכתיב בניסן ואתא למטרף לקוחות שלא כדין אמר רבא שמע

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com